

POSTANOWIENIE

2 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba

na posiedzeniu niejawnym 2 kwietnia 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Z.N.
przeciwko T. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej w W.
o zapłatę,
oraz z powództwa T. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki
komandytowej w W.
przeciwko Z.N.
o zapłatę
na skutek skargi kasacyjnej Z.N.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 11 października 2024 r., VII AGa 926/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od powoda (pozwanego wzajemnego) Z.N. na rzecz
pozwanej (powódki wzajemnej) T. spółka z ograniczoną
odpowiedzialnością spółki komandytowej w W. kwotę 2700 (dwa
tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za
opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia
zobowiązanemu odpisu niniejszego postanowienia do dnia
zapłaty.**

[A.T.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 17 kwietnia 2023 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w połączonych sprawach z powództwa Z.N. przeciwko T. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej w W. (dalej: „T.”): oddalił powództwo (pkt 1.) i orzekł o kosztach procesu (pkt 2.) oraz w sprawie z powództwa T. przeciwko Z.N.: zasądził od Z.N. na rzecz T. kwotę 1 000 euro z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas od 22 czerwca 2021 r. do dnia zapłaty (pkt 1.); oddalił powództwo w pozostałej części (pkt 2.) i orzekł o kosztach procesu (pkt 3.).

Wyrokiem z 11 października 2024 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie - orzekając na skutek apelacji obu stron - zmienił zaskarżony wyrok w części, tj. w zakresie pkt II. 1 w ten sposób, że oddalił powództwo również, co do kwoty 1 000 euro z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas od 22 czerwca 2021 r. do dnia zapłaty; oddalił apelację Z.N. w pozostałym zakresie; oddalił apelację T. i orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez powoda (pozwanego wzajemnego) Z.N.

Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołał się na przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1,2 i 4 k.p.c.

Jego zdaniem w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do pytań:

1. „Czy w przypadku, gdy w stanie faktycznym sprawy dotyczącej wykonania zobowiązania umownego wierzyciel w rozumieniu art. 471 k.c. współdziała z dłużnikiem i ma wpływ na sposób wykonania zobowiązania przez dłużnika, do którego znajdują zastosowanie kryteria oceny wyrażone w art 355 § 2 k.c., ewentualne nienależyte wykonanie zobowiązania jest wynikiem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności?”;

2. „Czy w przypadku zastrzeżenia przez strony kary umownej na wypadek zdarzenia opisanego poprzez wykorzystanie przez strony w umowie sformułowania niezdefiniowanego ustawowo, które jest wykorzystane w obowiązującym prawie w sposób niejednoznaczny, wymaga od sądu dokonania wykładni umowy, o której mowa w art. 65 § 2 k.c., czy też tego rodzaju postanowienie powinno być zawsze interpretowane przez sąd zawężająco?”;
3. „Czy sformułowanie „rozwiązanie umowy” posiada określone znaczenie na gruncie prawa cywilnego, wobec rozbieżności wykorzystania tego sformułowania w kodeksie cywilnym m.in. w art. 77 § 2, art. 240, art. 357¹, art. 385³, art. 394 § 3, art. 497, art. 632 § 2, art. 645 § 1, art. 668 § 2, art. 709¹⁵, art. 730, art. 740 k.c., art. 761¹ § 1?”.

Istnieje także potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, m.in. w art. 77 § 2, art. 240, art. 357¹, art. 385³, art. 394 § 3, art. 497, art. 632 § 2, art. 645 § 1, art. 668 § 2, art. 709¹⁵, art. 730, art. 740 k.c., art. 761¹ § 1 – w zakresie pojęcia „rozwiązanie umowy”, które może obejmować zakończenie formalnego bytu umowy m.in.: konsensualne; przez sąd; na skutek wypowiedzenia lub odstąpienia od umowy przez jedną ze stron; z powodu zdarzeń niezależnych od stron, np. śmierć strony; z takiego powodu, że umowa stała się bezprzedmiotowa. Przy czym rozumienie tego pojęcia na gruncie niektórych z ww. przepisów, np. art. 394 § 3 k.c. wyklucza jego rozumienie na gruncie pozostałych (art. 761¹ §1 k.c.).

Niezależnie od powyższego zdaniem skarżącego skarga jest oczywiście uzasadniona:

1. w odniesieniu do dokonania przez Sąd Apelacyjny oceny, że szkoda jest skutkiem okoliczności za które dłużnik (pozwana) nie ponosi winy, podczas gdy jedyną okolicznością, która uzasadnia zdaniem tego Sądu taki wniosek, jest współdziałanie wierzyciela (powoda) przy zawarciu umowy ubezpieczenia euro-casco, co jest sprzeczne z ogólnymi zasadami przypisywania winy, o których mowa w art. 471 k.c. Sprzeczność jest oczywista bez szczegółowej analizy, o czym stanowi już samo uznanie, że spółka prawa handlowego (przedsiębiorca z branży awiacyjnej) nie ponosi

winy za oczywiste niezrealizowanie obowiązku umownego z tego tylko tytułu, że kontrahent miał wpływ na sposób wykonania zobowiązania;

2. w odniesieniu do rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego o niezasadności roszczenia o zapłatę natychmiast wymagalnego czynszu dzierżawnego, w zakresie przyjęcia, że nieposłużenie się przez strony słowem „wygaśnięcie” a „rozwiązanie” nie pozwala na uznanie, że doszło do ziszczenia się okoliczności opisanych w § 3 ust. 20 umowy dzierżawy, podczas gdy Sąd ten nie wyjaśnił co rozumie przez pojęcie „rozwiązanie umowy” (abstrakcyjnie w oderwaniu od niniejszej sprawy) oraz co zdaniem Sądu przez to pojęcie rozumiały strony. Stanowi to w ocenie skarżącego oczywistą sprzeczność z art. 65 § 2 k.c. i art. 709⁵ k.c.

Pozwana (powódka wzajemna) T. w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą usuwanie błędów w zakresie wykładni i stosowania prawa w każdej indywidualnej sprawie.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Zagadnienie nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, i z 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, niepubl.).

Oparcie natomiast wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć.

Zagadnienie prawne i wątpliwości wykładnicze sformułowane przez skarżącego nie spełniają wyżej sprecyzowanych w judykaturze Sądu Najwyższego wymagań. Skarżący w uzasadnieniu wniosku ograniczył się do sformułowania pytań, nie przeprowadzając żadnego pogłębionego wyводу prawnego z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła swoich wątpliwości dla wykazania, że stanowią one istotne zagadnienie prawne.

Ponadto, wskazane przez skarżącego zagadnienia prawne i wątpliwości orzecznicze nie mają charakteru abstrakcyjnego, syntetycznego i uniwersalnego, lecz są osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i są pytaniami w tej właśnie sprawie. Ich ujęcie - ograniczone do przedstawienia własnego poglądu w opozycji do stanowiska prawnego Sądu drugiej instancji - wskazuje na odniesienie go do okoliczności konkretnej sprawy i dążenie do uzyskania tą drogą poglądu, który miałby służyć jej rozstrzygnięciu, nie zaś na istnienie w tym zakresie ogólnego

problemu związanego z wykładnią prawa. Istotne zagadnienie prawne lub istotne wątpliwości orzecznicze muszą mieć charakter rzeczywisty, generalny i abstrakcyjny, nie mogą natomiast być zagadnieniami pozornymi, doniosłymi jedynie w zindywidualizowanej i skonkretyzowanej sytuacji występującej w sprawie objętej skargą kasacyjną (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2002 r., I PKN 691/01, niepubl.).

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia tych założeń skarżący nie formułuje bowiem w istocie istotnych zagadnień prawnych i wątpliwości orzeczniczych lecz zarzuca Sądowi Apelacyjnemu wadliwą wykładnię umowy łączącej strony w zakresie użytego w § 3 ust. 20 pojęcia „rozwiązanie umowy”, którym jego zdaniem należy obejmować także „wygaśnięcie umowy” leasingu opisanej w § 2 ust. 2 umowy dzierżawy na podstawie art. 709⁵ k.c. W zakresie objętego pozwem żądania odszkodowania zarzuca natomiast Sądowi Apelacyjnemu błędne przyjęcie, że w stanie faktycznym sprawy pozwana nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej na podstawie art. 471 k.c. mimo, że do zniszczenia statku powietrznego doszło w czasie trwania umowy dzierżawy, a pozwana nie wywiązała się z obowiązku ubezpieczenia przedmiotu dzierżawy zgodnie z postanowieniami umowy łączącej strony.

Nie wykazuje zatem, że w sprawie ujawniło się zagadnienie wykładnicze o problemowym czy precedensowym charakterze, którego wyjaśnienie wymagałoby zaangażowania Sądu Najwyższego i sprzyjało rozwojowi prawa. Skarżący nie formułuje nowego, dotąd nie rozstrzygniętego problemu wykładniczego, lecz zarzuca Sądowi Apelacyjnemu błędne zastosowanie prawa materialnego w okolicznościach sprawy.

Dostrzeżenia także wymaga, że termin „rozwiązanie umowy” jak wyjaśniono w orzecznictwie Sądu Najwyższego jest używany w prawie cywilnym w różnych znaczeniach. Można wyróżnić wąskie, klasyczne jego znaczenie odnoszące się tylko do uchylecia umowy za zgodą stron w drodze nowej umowy oraz szerokie, obejmujące różne zdarzenia, wskutek których umowa przestaje strony wiązać np. art. 730 k.c., art. 901 i art. 913 k.c., art. 645 § 1 k.c., art. 814 § 2 k.c. (zob. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 30 listopada 1994 r., III CZP 130/94, OSNC 1995, nr 3, poz. 42 oraz wyroki Sądu Najwyższego z 22 marca

2012 r., V CSK 84/11, niepubl.; i z 6 listopada 2003 r., II CK 16/02, OSNC 2004, nr 12, poz. 202). To w jakim znaczeniu termin ten był używany w umowie stron należy do sfery stosowania prawa i nie stanowi abstrakcyjnego problemu prawnego.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy natomiast rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, by skarga była – w powyższym rozumieniu – oczywiście uzasadniona.

Po pierwsze, w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na jej oczywistą zasadność oraz na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego i wątpliwości wykładniczych. Wobec kształtu tych przesłanek nie jest możliwe jednoczesne skuteczne wykazywanie, że w sprawie istnieją wątpliwości interpretacyjne dotyczące przepisów prawa i że skarga oparta na naruszeniu tych przepisów jest oczywiście uzasadniona (zob. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, niepubl. i z 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl.). W tym zakresie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawiera wewnętrzną sprzeczność, nie ulega bowiem wątpliwości, że ta sama kwestia nie może stanowić

źródła zagadnienia o problemowym i niejasnym charakterze i zarazem podstawę ewidentnej zasadności skargi kasacyjnej, możliwej do stwierdzenia, bez prowadzenia bardziej złożonych rozumowań.

Po drugie, skarżący odniósł tę przyczynę kasacyjną do zarzutów naruszenia art. 65 § 2 k.c. oraz art. 709⁵ k.c., ale w przedstawionym uzasadnieniu wniosku brak jest takich argumentów, które wskazywałyby na rażące naruszenie prawa w ustalonym przez Sąd drugiej instancji i wiążącym Sąd Najwyższy stanie faktycznym (art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 k.p.c.). Podkreślenia wymaga, że zarzut oparty na naruszeniu art. 65 k.c., a więc związany z problematyką wykładni oświadczeń woli, z natury swej wyklucza z reguły oczywistość oceny, gdyż wymaga na ogół skomplikowanych zabiegów interpretacyjnych obejmujących nie tylko tekst umowy, w tym analizę językową spornego postanowienia umowy, ale także kontekst faktyczny w jakim umowę uzgadniano, zawierano i wykonywano, by zrekonstruować zgodny zamiar stron i cel umowy (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 3 września 1998 r., I CKN 815/97, OSNC 1992, nr 2, poz. 38). Uzasadnienie przedstawione przez Sąd Apelacyjny nie pozwala natomiast stwierdzić oczywistych i rażących uchybień, które mogłyby odpowiadać analizowanej przesłance.

Ponadto teza, że jedyną podstawą nie przypisania pozwanej winy stanowiącej przesłankę jej odpowiedzialności odszkodowawczej na podstawie art. 471 k.c. jest współdziałanie wydierżawiającego (powoda) przy zawieraniu umowy ubezpieczenia aero-casco (art. 354 § 2 k.c.) jest sprzeczna z wiążącą Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym podstawą faktyczną zaskarżonego orzeczenia. Wynika z niej, że strony na etapie wykonywania umowy dokonały częściowej modyfikacji jej § 6 zmieniając wymogi stawiane w tym zakresie dzierżawcy w ten sposób, że o wyborze towarzystwa ubezpieczeń, sumie ubezpieczenia i wysokości franszyzy redukcyjnej decydował wydierżawiający i leasingodawca. Formułowanie zarzutów dotyczących oczywistej zasadności skargi na bazie alternatywnego stanu faktycznego nie wspiera stanowiska powoda. W tym zakresie skarżący pominął, że skarga kasacyjna jest instrumentem prawidłowości stosowania prawa przez sądy, a nie instrumentem kontroli ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia. Nie można zatem przenosić do

postępowania kasacyjnego sporów dotyczących stanu faktycznego, także wtedy, gdy następuje to pod pozorem naruszenia prawa materialnego, gdyż jego ustalenie należy do sądów *meriti*, a Sąd Najwyższy nie ma w tym zakresie żadnych, ustrojowych ani procesowych kompetencji (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99, OSNC 1169/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 139 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2014 r., IV CSK 671/13, niepubl.).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 3, art. 98 § 1¹ k.p.c., art. 99 w zw. z art. 391 § 1 i w zw. z art. 398²¹ k.p.c., a także § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst. jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 1935, ze zm.).

Monika Koba

[A.T.]

[a.ł]